

Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ένας ιεροκήρυκας με πύρινη γλώσσα (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/23Thdt5>]

Σύμφωνα με περιηγητές τής εποχής, ο αριθμός των κατοίκων ήταν πολύ μικρός σε όλη την περιοχή της Αιτωλίας και Ακαρνανίας, και οι εδαφικές και κλιματολογικές συνθήκες τόσο αφιλόξενες, που η απομόνωση της συνεχίστηκε μέχρι το 1860. Όσον αφορά στη θρησκευτικότητα των εντοπίων, αυτή είναι εμφανής στο γεγονός πως πολλά παιδιά έμεναν αβάφτιστα και πολλοί άνθρωποι πέθαιναν αβάφτιστοι και χωρίς θρησκευτική εξόδιο τελετή. Μέσα σε αυτήν την πραγματικότητα, γεννήθηκε ο Κοσμάς, κατά κόσμον Κωνσταντίνος Δημητρίου, εν έτει 1714, σε ένα χωριό τής τότε επαρχίας Αποκούρου στην Αιτωλία. Πολλές γνώμες έχουν διατυπωθεί σχετικά με το ποιο χωριό είναι η ιδιαίτερη πατρίδα τού Αγίου. Ωστόσο, βασιζόμενοι στη χειρόγραφη μαρτυρία τού αδερφού του Χρυσάνθου, μπορούμε να τοποθετήσουμε την καταγωγή του στο χωριό Ταξιάρχης, όπου σώζεται μάλιστα το σπίτι που γεννήθηκε.

Μέχρι τα είκοσι χρόνια του, ο Άγιος φαίνεται να έμενε στο χωριό του, ασχολούμενος με γεωργικές και χειροτεχνικές εργασίες μαζί με τους γονείς του. Από μικρός έδειχνε ιδιαίτερη αγάπη για τα γράμματα, όμως στα είκοσί του χρόνια πήρε την απόφαση να σπουδάσει στο σχολείο τής Αγίας Παρασκευής. Εκεί πήρε και μαθήματα πρακτικής ιατρικής που τού χρησίμευσαν αργότερα. Στη συνέχεια διορίστηκε δάσκαλος στο χωριό Λομποτινά. Μόλις έμαθε πως δημιουργήθηκε η Αθωνιάδα Ακαδημία το 1743, έσπευσε να μαθητεύσει στο πλευρό σπουδαίων δασκάλων όπως ο Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης, ο Παναγιώτης Παλαμάς και ο Ευγένιος Βούλγαρις, με τον οποίο συνδέθηκε στενά, συμεριζόμενος το όραμά του για πνευματική και ηθική αναγέννηση τής εθνότητας. Στην Αθωνιάδα παρακολούθησε φιλολογικά, φιλοσοφικά, θεολογικά και φυσικών επιστημών μαθήματα, αλλά κυρίως επιδόθηκε στη μελέτη τού Ευαγγελίου και των Γραφών.

Μετά τις έριδες τού 1758 που αναστάτωσαν τη σχολή, ο Κοσμάς αποσύρθηκε στη Μονή Φιλοθέου. Εκάρη μοναχός το επόμενο έτος (1759) και εν συνεχεία χειροτονήθηκε πρεσβύτερος - ιερομόναχος παίρνοντας το όνομα Κοσμάς. Ήθελε να γίνει ιεροκήρυκας για να μπορέσει να διδάξει στον αμαθή λαό, όλα όσα ήσαν απαραίτητα για την αναμόρφωσή του. Αποφάσισε να πάει στην Κωνσταντινούπολη, όπου βρισκόταν ο αδερφός του Χρύσανθος -δάσκαλος των παιδιών τού Σούτσου, με διασυνδέσεις στο Πατριαρχείο-, για να λάβει επισήμως άδεια κηρύγματος από το ρωσόφιλο Πατριάρχη Σεραφείμ Β'. Η άδεια τού δόθηκε με προθυμία και ο Κοσμάς ξεκίνησε να οργώνει με τα πόδια, χωρίς μέσο μεταφοράς ή χρήματα, όλη την ηπειρωτική Ελλάδα και τα Επτάνησα.

Πραγματοποίησε συνολικά τέσσερις περιοδείες, από το 1760 έως το μαρτυρικό του θάνατο το 1779. Η πρώτη περιοδεία του διαρκεί τρία χρόνια, από το 1760 έως το 1763. Σε αυτό το διάστημα επισκέπτεται τη Θράκη, τη Μακεδονία και την Αιτωλία. Η δεύτερη περιοδεία διαρκεί έντεκα χρόνια, έως το 1774, με επίσκεψη ξανά σε Θράκη και Μακεδονία, Πελοπόννησο, Ήπειρο, Στερεά και Νησιά Ιονίου και Αιγαίου. Από το 1775 έως το 1777, ο Άγιος περιοδεύει για τρίτη φορά, περνώντας από περιοχές της Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Δωδεκανήσων, Ηπείρου και Ιονίων νήσων. Τέταρτη και τελευταία περιοδεία ήταν στην Ήπειρο και Αλβανία από το 1777 έως το 1779. Στα 1775, ο Κοσμάς έρχεται για λίγο στο Άγιο Όρος, κηρύττοντας στους μοναχούς. Ο βίος τον οποίων ποτέ δεν ήλκυσε τον ίδιο, διότι τούς έβρισκε απαθείς προς τα κοινωνικά προβλήματα. Ζούσαν απορροφημένοι μόνο στα θρησκευτικά τους καθήκοντα, απόρροια της Τουρκοκρατίας άλλως τε. Ουδείς αμύνεται ή ηγείται μιας νέας προοδευτικής κίνησης. Διαπερνώντας πολλές περιοχές, κάποιες εξ αυτών δύο ή τρεις φορές, ο Άγιος Κοσμάς κήρυττε στα πλήθη, με πύρινη γλώσσα, συγκινώντας και προκαλώντας το εθνικό αίσθημα που είχε υπνωθεί για αιώνες. Μιλούσε σε απλή, δημοτική γλώσσα και γινόταν κατανοητός από όλους. Στους λόγους του συμβούλευε τούς ανθρώπους να έχουν αγάπη, ομόνοια, ανιδιοτέλεια και στηλίτευε εντόνως τούς εξισλαμισμούς. Κήρυττε τη δικαιοσύνη, την ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα -κάτι πρωτοποριακό για την εποχή του-, πολεμούσε την τοκογλυφία, που ήταν σωστή μάλιστα τότε, και με φανατισμό επέμενε στην καθιέρωση της Κυριακής αργίας. Αυτό μάλιστα, συνέβαλε στο μίσος των Εβραίων εναντίον του, καθώς τούς απαγόρευε να κάνουν τα παζάρια τους την Κυριακή. Στα Επτάνησα κατηγορείται από Εβραίους, Βενετούς και ντόπιους άρχοντες σαν αιρετικός, στη Ζάκυνθο μάλιστα κακοποιείται σωματικώς ώσπου απελαύνεται.

[Συνεχίζεται]